

Grundlovens § 84, det er ikke blot den Form, hvorunder de kunne indgaae Ægteffab, men det er en Form, som er fuldkommen sikker, og der er ingen Minister, der kan indestaae dem for, at en kongelig, ved en Minister udvirket Resolution, der i dette Øieblik tillader Ægteffabs Indgaaelse under andre end de ved Loven foreskrevne Former, vil blive respecteret af Domstolene; efter min fulde Overbeviisning skulle Domstolene ikke respectere en saadan Resolution, men i det Ringeste kan Ingen indestaae Bedkommende for, at den Resolution, han sit ihænde, skaffede ham det, som han var berettiget til at forlange.

Dette om Nødvendigheden. Naar der paa den anden Side er sagt, at denne Lov ikke giver Borgerne Alt hvad de have Krav paa, saa komme vi tilbage til det gamle og her mange Gange fremkomne Spørgsmaal, om den kan siges at hindres i Udøvelsen af sine borgerlige Rettigheder, der med Hensyn til Former, som ere nødvendige for de borgerlige Rettigheder, henvises til den Kirke, til hvilken han bekjender sig. (Grundtvig: Frivilligt!) Ja frivilligt; i dette Øieblik skal Ingen be- raabe sig paa, at han tvinges til at bekjende sig til en vis Kirke. Jeg skal ikke gaae ind paa at analysere, hvad den ærede Taler sagde om sit eget Forhold til Statskirken, hvori han nu engang er, og hvori han vil blive, hvori han maaskee ikke veed, at alle Andre skulle blive, men hvorom han siger, at han ikke kan træde ud af den — jeg veed ikke, hvilke Hindringer der ere ham iveien derfor — men naar den ærede Taler paa den ene Side har sagt, at ingen borgerlig Lov kan trænge sig ind i det egentlige Kirkeliv, og at Ingen i sin Saligheds Sag vil undertaste sig de borgerlige Love, og han saa paa den anden Side siger, at han vil vedblive at være i Folkekirken, fordi han venter, at det danske Folks Billighed vil ordne Folkekirken saaledes, at han og Andre kunne blive deri, saa besinder den ærede Taler sig, naar man forfølger Sagen roligt og skarpt, i en særegen Modsigelse (Grundtvig: Nei jeg gjør ikke! — Jo! Jo!), thi han vil paa den ene Side ikke have, at den borgerlige Lov og den lovgivende Magt, som ogsaa her træder frem i en af dens Dele, skal

gribe ind i Troes- og Kirke-Livet, men han vil igjen paa den anden Side, at denne Magt skal gestalte Kirken saaledes, at han med sin Anskuelse kan blive i Kirken, (Grundtvig: Nei!), han forlanger, at der skal paatvinges Kirken, hvad han anseer for Frihed (Nei!), men som det ikke er vist, at Kirken vil ved- kende sig som den Frihed, den ønsker og trænger til (Hør!). Der er Ingen, der med god Ret herfra kan lade udgaae Love for Kirken, hvorved det bliver muligt for Alle at blive i den; en Kirke er et Samsund med en bestemt Character, men den maa selv give sig denne Character og selv have den; og Ingen kan her ved Lov bestemme, at denne Character altid skulde være saaledes, at enten den ærede Taler eller jeg eller nogen Anden er sikker paa at kunne blive i Kirken med fuld Troes- frihed og med fuld Fasthed i sin Bessendelse. Naar vi tale om Muligheder, saa kan Kirken faae en saadan Stilling, at den kan bevæge sig derhen, at hverken den ærede Taler eller jeg kunne finde os besøiede til at blive i den, og jeg idet Mindste haaber, at der aldrig under Frihedens Navn vil blive paalagt Kirken saadanne Love, hvorved det bliver muligt for Enhver, at blive i Kirken uden at under- kaste sig Forrifter og Love; der kan blive Forrifter og Love, med hvilke den Enkelte kan komme i Conflict, og som han da maa finde sig i at unddrage sig ved at udtræde af Kirken. Jeg troer derfor, at der i denne Lov ikke er nogen Tvang, og jeg troer, at denne Lov tilfredsstiller, hvad Borgerne efter Grundlovens § 84 umiddelbart have Ret til. (Grundtvig: Nei!) Hvad videre skal komme, er ikke en umiddelbar Følge af hiin Paragraph, men af Kirkelivets videre Udvikling og af Kirke- forfatningen. Jeg anbefaler atter Loven til Vedtagelse.

Minister **Clausen**: Det er kun en ganske lille historisk Bemærkning, jeg skylder paa dette Sted at indskyde. Det er ikke uden nogen For- undring, at jeg har hørt, at der blandt de overmaade stærke Udtryk, som ere blevne brugte i denne Sag, er bleven udhævet en enkelt Ut- tring, af hvilken man synes at have taget sær- ligt Anstod. Det er, saavidt jeg veed, mig, der først har brugt Ordet „kirkelige Løsgjæn-